

مدیر مرخص

الهامی صفا

اداره خانه

ایستانبول . جفال اوغلنده دائره اجتهاد

Adresse:IdjtihadConstantinople

نومرو ۶۴ — ۲ مایس ۱۳۲۹

ادبیه جفال

آبونه

سنه لك آلتی آیلق

تورکیا ایچین ۴۰ غروش ۲۵ غروش

ممالك اجنبیه ایچین ۱۰ فرانق ۶ فرانق

نسخه سی ۵۰ یارمیه

دوردنجی سنه

حریت فکریه یه خادم ، پنچشنبه کونلری چیقار ، اقتصادی ، اجتماعی ، ادبی مجموعه

یوکتمه لرنده کی غفلت تسلیم اولونمالیدر . بوطرز رؤیت وتلقی لاتین اقوامنه خاص قفانک نتیجه سیدر . بزده اولیت شخصی [initiatif privé] نه ریمش، بیتمش کیی در . کنج لرنز غایت مختلف شیمه لرنده مکتبلرک محصولی درلر . سوکره آیری آیری هر کنج مختلف فکرلر ، پره نسپلر نتیجه سی اولان جریانلر اوکنده در .

مملکت مزده یکنسق بیر تحصیل و تربیه نك یرلشمه سی پک ارزو اولونور و پک زیاده لازم در . یالکز فرانسه نك تور کیده آچدینی و یا حایه سی آتته آلدینی فرانسه مکتبلرینه مداوم عثمانی شاگردانک یکونی ۱۹۰۷ سنه سنده یوزاون بیک بولونیوردی . ایتالیا، انکلیز، آمریقان ، آلمان و سائره مؤسسه لرینه دوام ایدن تورکیا اولادینک مجموعی یاریم میلیونه قریب در . بو مؤسسه لرک و مداوملرینک عددی هر کون آرتماقده در .

بو کون تورکیانک عاجلاً محتاج اولدینی شیلردن بیریده بیر روح مشترک در ، حسیات مشترک در . حسیات مشترک و روح مشترک آنجاق یکنسق بیر تربیه و تعلیم سایه سنده ، معین و منفرد و هر کس ایچین مستهدف بیر مفکوره ابداع ایتک ایله ممکن اولاجاق در . بوملی مقصد عالی ، مقدرات ملتک حاملی و عاملی اولان کنجلر ایلله و آنجاق اولرک آلر ایلله و دماغلریله استحصال اولونایله جکدر .

۱۹ نisan سنه ۱۳۲۹

عبداللہ جودت

حواج قانونیہ مر

مجله مسئلہ سی

مجله حقنہ سرد ایتدیکم مطالعات موجب قیل وقال اولدی . خیر ناخواهانه وقوع بولان مؤاخذه لره جواب

بوراده مهم بیر « تنبیه » اقتضا ایدر . اولا لاعلی التعین کنجلرینک دیمه یورم توانا کنجلرینک دیورم . روحاً ، علماً ، بدنأ ، اخلاقاً توانا دیمک ایسته یورم . بوده کافی دکل کنج لک ایچین بیر حد سنی یوقدر . بیر آدم اولونجه یه قادار ، یوز یاشنه قادار (ژان فینو) نک قولنجه ایکی یوز یاشنه قادار کنج قالایلیر؛ دیکر بیر آدم یکرمی بش یاشنده پک سالخوردہ و افسردہ اولایلیر . بوشرح و تقیید پک لازمدی . بن قیرق یاشنده ، قیرق اوچ یاشی ایچنده بیر آدم ، پک یاقیندن بیر دوست بیلیم که یکرمی بش یاشنده در . روح ، قوت روح ، نشوؤ روح ، حس فداکاری ، حب فداکاری ، معالی یه محاسبه عشق و اشتیاق اعتبارلریله یکرمی بش یاشنده در و یکرمی بش یاشنده قاجاقدیر .

اویان و اوغراش ! Réveille-toi et Combats
عنوانیله فرانسه زجه یه مترجم قوی ودلبر برکتابک (آمریکا) لی مؤلفی « کنج لک و اختیارلق انسانلرک خودکاملغنک ایجاد ایتدیک شیلردر . بونلرک روح ایلله حقیقی علاقہ سی یوقدر » دیور .

Ellick Morn ک بوسوزینک آتته امضای قویماقده بیر لحظه تردد ایتیم .

درجه مسئولیت ، وظیفه یی ادراک ایتنه نك درجه سیله متناسب اولاراق آرتار ، اکسیلیر .

ملت ، کنجلری واسطه سیله دوشونور : ملتک اذکیاسی ملتک ملکه مفکره سی در . ملت یتنه کندی محصولی اولان کنجلری واسطه سیله کنديسنک مقدراتی تعیین ایدر . بومعا و اعتبار ایلله ملت ، کندی کنديسنک نو عما خالق و مخلوقدر .

شیمدی بوسطرلری یازدیران قوه فاکره نك منبعی ده عادتاً غیر فاکر اولان کتله ملتک قعر جانیدر . مسئولیت دن بحث ایتشدم : کنجلرک ، هر مسئولیتی حکومت آدملری اوزهرینه

اولدینی کی بر فاحشه مکتبی آچق ویا اوجوزجه بومبا یایق ککی محل آسایش برایش اوزرینه عقد ایدلش مقالالتک اصلا اهیتی اوله‌ماز .

فقط مثلاً شوصورتله بر مقاله یاییله‌مازی ؟ زید عمروک وکالتی بالاحراز شوایشی میدانده چیقاره‌جق . بوکا مقابل یوز آلتون اجرت وکالت ایله حاصل اوله‌جق کار . دنده یوزده بش آله‌جق ؟ بو مقاله ، مجله احکامنجه ، فاسددر . چونکه بر آدم (زید) عینی زمانده هم وکیل ، هم اجیر اوله‌ماز . شرط معتبر دکدر . اگر وکیل ایشی کورمش ایسه اجر مثل آلیر : یوز لیرا مقاله‌سی کأن لم یکندر .

حالبوکه غرب کلیات حقوقیه‌سی موجبنجه بو عقد معتبردر و بویله‌جه ، هرکون ، مقالات امضالمقدهدر . بر مثال ده :

زید افندی اون لیرالق ساعتی عقد ایتدیکی استقراضه مقابل عمرو افندی به ترهین ایدیور . طقسان بر کون حلونده اگر زید افندی پاره‌نی ویرمزسه عقد رهنک بوزیلوب عمروک ساعتی صانون آلمش اوله‌جغنه ، بیع بالوفانک ، بالاخره بیع بات شکنی اکتساب ایده‌جکنه دائر اولان بر مقاله فاسددر . نهدن فاسد اولسون ؟ طرفین راضی ایسه نهدن بوکا مساع کوسترلسون ؟

دوانتک بانکرلر ایله خیاره option دائر اولان بالجله عقوداتی فاسددر . حالبوکه بونک فساد حقنده وضع احکام ایدن دولت بیله الجای ضرورت ایله ، صرافانله عقد ایتدیکی مقاله‌لرده بوکی احکامی قبول ایدیور ! ...

یوقاریده ذکر جمیلی کچن معلم اصول محاکمه‌دن (قوانینه موافقت) قیدینک رفعی ایچون بر تشبث وقو . عبولدیغندن و مع التأسف بوکا بر نتیجه ویرلمدیکندن بحث ایدیور . اوت ! اگر بو شرط اورتدن قالدقار وفاسد شرط اوزرینه عقد ایدلش مقالالتک معمول به اوله‌جغنه دائر عدلیه نظارتی جانبندن بر عموم تسطیر ایدیلیرسه ظن ایدرمکه اصلاح قوانین امرنده پک بیوک برخطوه آتمش اولورز .

ویرمک مجبوریتنده دکلم . فقط ، خلوص نیتلرینه جدآ اعتماد اولان بعض ذوات کرامک مطالعه‌لری موضوع بحث ایتک بنم ایچون بروطفه‌در .

اجله حکامدن اولوب وقتیه درسارندن ، شمیدی ده توجهلرندن مستفید اولدیغ برذات عالی ، کچن کون ، بنله ، بر مباحثه جدیده بولندی . مشارالیهک زبده مطالعاتی قارئلر مه عرض ایده‌یم :

فی الواقع مجله احکام عدلیه ناقصدر . سربستی مقالواته نامساعددر . فقط ، بوکون ، مملکتتمزک کلیات قوانینی ایچنده برموقعی اولان و شرعه استناد ایدن بویله برقانونی بر اقه‌دن ایسه اصلاح ایتک ده موافق دکلیدر ؟

بونک اوزرینه مباحثه‌مز ده اطرافلی بر شکل آلدی . مجله ، احکامی صحیح ، فاسد و باطل اولق اوزره اوچه تقسیم ایدیور . اصول محاکمه حقوقیه‌ک بر ماده‌سی ده قانونه ، آداب عمومیه‌یه ، آسایشه موافق اولق اوزره هر مقاله‌نک معمول به اوله‌جغندن بحث ایدیور . شمیدی ، بر مقاله‌یه اعتراض اولندقدنه ، آنک آداب و آسایشدن ماعدا احکام فاسده‌نی احتوا ایدوب ایتدیکی ده نظر دفته آلینیور . ایشته بو ، سربستی مقالواته شدتله مانعدر . و بزدن ماعدا هر دولتک قوانین عمومیه و احکام موضوعه‌سینه مغایردر . هرکس سربستی تام ایله عقوداده بولونه‌میور . اجانب ، بوراده ، قطعیت ایله ایشه کیریشه‌میورلر . هر حالده ، هر فقره ، حتی هر کلمه بر وسیله دعوی اولیور . بوندن طولاندر یخیلر فوق‌العاده مستفید اولیورلر سه‌ده ، مع الأسف ، مملکت ضرر کوریور .

باطل شروطه هیچ بر دیه‌جکمز یوقدر . قراوزرنده‌کی معادنی ایشلتیمک ، قطب شمایده‌کی آییلری صفتقه واحده ایله صاتقم ، ایکی یوز سنه اول وفات ایتش بر آدمی دیرلتمک ویا قرون وسطاده اولدینی کی جنتده کوزلجه بر عرصه بیع ایتک اوزرینه عقد ایدلش مقالوات تیار خانه‌دن بشقه بریرده نظر ابتصاره آلینه‌ماز .

کذلک بیوک بر عمومخانه ایشه‌تمک ، قدیم اسکندریه‌ده

کلهلم عمومیتی اعتباریله مجله مسئله سنه :

بر قانون مدنی تدوین ایده جکمز مجله بی اصلاح ماده سی جداً پک مهمدر. مجله قابل تعدیلدر ؟ بوکا اوت! جوانی ویرمکه بر آن تردد ایتمیز. « اسلامده وجوب تجدد » عنوانی سلسله تدقیقاتمه ، کذلک کله جک هفته انتشار ایده جک « اتحاد اسلام » اسمی جلدمه شریعت احمدیه نك پک مساعد ، پک سهولت بخش اولدیغندن بحثله قواعد کلیه فقهیه استناداً هر دلرو اصلاحاتی اجرا ایده بیله جکمز اثبات ایتدم . علمای کرامزدن بر خیلی متبحرین ده رأیمده اصابت اولدیغی و اقوالک شریعت اسلامیه مطابق بولندیغی لطفاً افاده ایتدیلر . او حالده ، قواعد کلیه ابتداء ، مجله بی ایستدیکمز کی ، احوال و احتیاجات عصریه صوک درجه ده موافق بر صورتده تعدیل و تصحیح ایده بیلیر ایسه ک پک اعلا اولور . بوشرط ایله ، سوزمی کری آلیرم . ذاتاً قود ناپولئون دینلن حقوق مدنیه قانونی الیوم اسکیمشدر . خصوصیه قادین حقده کی احکامی باربار عصرلرک بر میرائییدر . اگر بز قود ناپولئونده کی ای احکامی ، آنک خارجنده سائر قوانین غریبه ده کی احکام مناسبه بی آلب قواعد کلیه فقهیه توفیقاً مجله به درج ایدر ایسه ک نه نعمت !

مثال :

عاقیدندن برینک وفاتیله عقد اجاره منفسخ اولور . بو حکم وضع اولندیقی وقت اجاره پک عادی بر معامله ایمش . بوکونکی کی مهم شیلر ایجار ایدلزمش . آنک ایچون موجر ویا مستاجرک فوت اولسی ایله عقدکده انفساخ لازم کلیرمش . حالبوکه شمعی اوله می ؟ زمانزده اوزون مدت ایچون اجاره لر عقد ایدیلور . مثلاً برداره یکر می بش سنه ایچون ایجاره ویریلور . بآن شرطکه مستأجر اوداره داخلنده اساسلی تعدیلات و تعمیرات یاپسون . کراجی دوشونیورکه ایتدیکی فداکارلق یکر می بش سنه به تقسیم ایدیله جک اولورسه جزئی برشیء اولور . مجله موجبنه ، تعمیرات و تعدیلات اجرا ایدلکدن صکره

موجر وفات ایدرسه اجاره منفسخ اولوروزواللی مستأجر صفرالید قالور ! بوعدالتی ؟ انصافی !

اراضی ایجاری دائماً اوزون اولور . موجر برخام اراضی ویرر . مستأجر الی سنه ایچون بر مقاوله امضالار وچفتلک درونده خندقلر ، سدلر ، بنالر ، دارالصناعلر یاپار و بونلری نصف عصرده آمورتی ایده جکمی حساب ایدر . بزم احکامز موجبنه بوایشلر کورولور کورولمز عاقیدندن بری واصل قرب رحمن اولورسه ایشلر بر باد اولور بوده شیمه عدل ونصفته موافقمی ؟ ده بونک کی مجله ده احکام زمانه به غیر موافق بر جوق مواد واردر .

بونلرک حقوق موضوعه مزده بقاسنه نه الله راضیدر ، نه ده پیغمبر ! اسلامیت سهولت وسلامت مقصدینه مستنداً وضع و تدوین ایدلشدر . اسلامده تضییق یوقدر . حقیقت دینیهدن بی خبر اولان اصناف علمامن بوراسنی مع التأسف دوشونه میورلر . حالبوکه فکری منور خواجه افندیلر مز جداً بودقیقه عطف اهمیت ایتشلردر .

مسائل مجتهد فیهاده سوز خلیفه حضرتلرینکدر . یکی اجتهاداته بولونالم ویکی استخراجاتمز خلیفه حضرتلری قانون اوللق اوزره قبول بیورسونلر .

امام اعظم و علی العموم ائمه اربعه جداً تجدد پرور آدملر ایدی . بونلر اوزمانکی احکامک ناکافی اولدیغی کوردیلر . احتیاجاته موافق و پک کوزل اجتهاداته بولوندیلر . آثار باقیه لری جداً حیرتمزی موجب اولیور . بونلرک جهد واقدامی قارشیسندن بز اخلاف تقدیرلرله رکوع ایدرز . ایشته ، بز معاصرلر ، بواعظمک اثرینه اقتفا ایله آنلر کی اجتهادات جدیدده بولونملی بز یوقسه آنلرک اجتهاداتنه مراعات ایله مکلف دکلز . اگر بوکون ابو خنیفه حضرتلری دیرلسده امعان نظرله احوالزده باقسه ، ایلک اول بزى مؤاخذه ایده جک اودر . چونکه مشارالیه مجدددر . زماننده ، اسکی عصرک قانونی تطبیق اولونه میه جغنی ایجه آکلامشدر . او حالده ، حضرت

حالبوکه جودت باشالر قیل قولنه تنزل ایده جکرینه ، عقللرینه ، معاملات ناسه مراجعت ایتسه لر دی البته دها فائده لی برشی یامیش اولورلر دی .

حالبوکه جودت باشادن اول کلنلر ، احتیاجاتی دها بشقه برکوز ایله کوردکلرندن ، احکام غریبه دن مستنبط بریکی قانون جزا، بریکی قانون تجارت میدان کتیرمشلر . بو کبی اجتهداته بز بیان تقدیر ایدرز . اساسی قود ناپولئون اولقله برابر ، الیوم ، جزا قانونی ، اجتهدات وقوانین اسلامیه دندر ؛ خلیفه اسلامده بو مجله به امضای هایونتی وضع ایله آنی کلیات قوانین اسلامیه به ادخال ایتمشدر . قوانین تنظیم منده ، اجرا آتمزده ، آرتق ، جودت باشانک روحی بررول اوینایه ماملیدر . بزه امام اعظم کبی ، امام شافعی کبی مجددلر ، مجتهدلر لازم .

یکی کوی ۲۶ نیسان ۱۳۲۹

مبدل نوری

ألفبا مسأله سی

— حقیقه بر ایضاح —

بومسأله یه دائر ، ایکی هفته اول یازیغیم مطالعه لره جواباً - بری طنینده ، بری اجتهدده - ایکی مقاله انشار ایتدی [*] بومناسبتله ، بوخصوصده کی مطالعه لریمی دها زیاده ایضاح ایتکه لزوم کوربورم :

بن «حرفلری دکیشدیرمک» علیهنده م ، «ألفباه تعدیلات واصلحات یایقی» علیهنده دکلم . مقاله م ، بوخصوصده سوء تفهمه حق ویرمیه جک درجه ده صریحدر : او مقاله ده «بو مسأله یی حل ایچون کسیدیرمه بر یولدن کیده رک» حرفلری دکیشدیرمک «لازم اولدیغنه اعتقاد ایدنلر - صوک زمانلرده - ایچه چوغالادی ... بو «تبدیل حروف طرفدارلری» نک بر قسمی طوغریدن طوغری به لاتین حرفلرینک قبول ایدیلسنی تکلیف ایتدی ، دیگر قسمی یکی وخصوصی حرفلر احداث وایجاد ایتکه چالیشدی ؛ فقط هپسی شیمدیکی ألفبای برافادقه ترقی ایدمه جکمز ادعا ایتدی «دیمش ، وبودعالتک طوغری اولوب اولمادیغنی تعین ایچون وضع ایتدیکم اوچ سؤالک

[*] ألفبا مسأله سی ، م . شناسی . اجتهد : نومرو ۶۲ -

ألفبا مسأله سی ، علی نصرت . طنین : نومرو ۱۵۸۴ .

مشار الیهک کندی اجتهداتنک اون کسور عصر صکره تطبیق اولونه میه جغه قانع اولمی طبعیدر .

ائمه اربعه دورندن بری کرک معاملات ناس ، کرک احکام حقوقیه پک زیاده تبدل ایتمشدر . شمدیکی فلسفه ایله افلاطونک ، شمدیکی ریاضیات ایله آرشیمده هندسه - سنک فرقی نه ایسه فقه خفی ایله فقه حاضر بیننده ده فرق او قدر بیو کدر . ایشته بودقیقه یی درک ایتیب منحصر آسکی اجتهداته قانون شکلی ویردیکندن طولانی جودت باشانک تشبته «ارتجاع» دیمکده تر ددایتم واصرار ایدرم . بز معاصرلر کندمزی اسکی مجتهدلر دن پک آشانی برمرتبه ده کورمکی اعتیاد ایتشز . چینه ده معاصرلر کچمش زمان اشخاصنی پک بیوک ، کندیلرینی پک کوچک عد ایدرلر . بوپک فنا براصولدر وعزت نفسه ، حیثیه مغایردر . بز ییچون قدمادن دها عاجز ، دها غبی ، دها جاهل اولهم . کندی حسابمه اصلا بویله برتنزلده بولونه مام . امام اعظمک قدرت خارقه اجتهدیه سی قارشیسندنه بیان حیرت ایدرم فقط عصر من ارباب استخراجنی ده پک آشانی کورم .

زنبلی علی افندیلر عصرندن بری بزده بو فکر یرلشمش وپک چوق تخریبات یامیش در . بز اجتهدات سالفه ایله مقید دکاز ؛ امام اعظمک ده گندیستدن اولکی اجتهدات ایله مقید اولمدینی کبی . بواعتبار ایله زنبلیلری ، ابوالسعود افندیلری ، مع التأسف ، پک او قدر تقدیر ایده میورم . اگر بوصایدیغمز شیخلر ، جداً ائمه اربعه نک اصولنه سالک اولسه لر دی ، بوکون ، یکی ، احتیاجه موافق کلیات حقوقیه من اوله بیلر دی . ایواه !

جودت پاشا ، بونقطه نظر دن زنبلیلرک برآزیباغیجه معقیدر ؛ بوندن بشقه برشی دکدر . مجله نک انشای تحریرنده ، مسودلر ، پک چوق صیقله مشلر ، حتی تر دوکمشلر . توزلی ، کهنه مجلداتی آریوب «قیل قول» لرینی بولوب ماده لر دن برقچنی او اقواله استناداً قلمه آلمشلر . زواللی زنبلی احضادی ! بو حرکتلری ایله نه فلاسیق سوخته لری نمون ایتمشلر ، نه ده افکار عصریه اربابی ...